

Til
Stortingets Næringskomité

23. mai 2016

NOTAT VEDRØRENDE MELD.ST. 21 (2015-2016) ULV I NORSK NATUR

Norsk Sau og Geit (NSG) råder Stortinget til å avvise ulvemeldingen. Den svekker øvrige politiske mål og setter ikke konsekvensene av ulveforvaltningen i nødvendig perspektiv. NSG oppfordrer Stortinget om å sende meldingen tilbake, og ber om at effektene av ulvens tilstedeværelse for matproduksjon, næringsutvikling, kultur, folk og livssituasjon vurderes i meldingen. En konsekvensanalyse er helt nødvendig for et så kontroversielt tema.

Norske arealressurser

Norge har kun 3 % dyrket areal, mens vår største fastlandsressurs er utmarka. Utmarka innehar framtidens potensial for økt matproduksjon, økologisk bruk og bærekraftig vekst innen et mangfold av næringer. Bruken av utmarka er historisk og kulturelt betinget, og den er fundamentet for bosetting og samfunnsutvikling i distriktene. *Denne ressursutnyttelsen har ikke Norge råd til å miste.*

Ulv og sau går ikke sammen

Fra fredningen av rovviltet og fram til i dag har sauene opplevd en stor økning i tap på utmarksbeite. Ulv har en flokkbasert drapstakt og dreper mye sau ved hvert angrep, sammenlignet med solitære jegere som jerv, gaupe og bjørn. Ulven skiller heller ikke mellom byttedyr og dreper etter tilgjengelighet og lyst, uansett om det er storfe, elg eller hvilken som helst type sau. Dette fører til massive skader og lidelse hos sau, med påfølgende vansker for rekruttering til egen besetning og økonomiske og psykiske belastninger for bonden.

Ulv i Norge er en klassisk by/land-konflikt, hvor reetableringen av ulv er et tilsynelatende sosialpolitisk eksperiment gjennomført på et svakt faglig grunnlag. Deler av befolkningen har en feilaktig oppfatning av utmark som villmark, når disse arealene i realiteten er ressursgrunlaget for bygdebefolkningen og norsk matproduksjon. Gjeninnføring av ulv i norsk natur innebærer en politisk aksept for at husdyr brukes til å opprettholde de nye rovviltbestandene.

Normaltap

Det verserer mange tolkninger av begrepet normaltap, og tall om rovvilttap manipuleres og tolkes i det uendelige. Normaltap er tapet av husdyr som erfaringsmessig inntreffer i besetningen på utmarksbeite *uten* forekomst av rovvilt. For voksne søyer ligger tallet mellom 1,5-2,0 %, og for lam er tallet 3,0-4,0 %. I 2015 var det om lag 2,1 millioner sau på utmarksbeite. Av disse gikk 107 000 tapt. Et normaltap skulle kunne anslås til mellom 51 000 – 67 000 dyr. Hvor blir det så av resten? Rovviltbestandene er den enkeltstående faktoren som har endret seg mest de siste 30 årene, og dette kommer tydelig fram gjennom historisk statistikk fra Organisert Beitebruk.

I kjølvannet av en stor økning i tap på utmarksbeite kommer etterdønningene i form av økonomiske tap for bonden, gjenfinning av skadde og drepte dyr, utfordringer med kadaverdokumentasjon, psykiske belastninger, forvaltningsmessig trening, mistillit mellom bønder og forvaltning, og avkorting i erstatningsoppgjør. Kort sagt har våre genetisk lite verdifulle ulver en svært høy prislapp, og konsekvensene går på bekostning av dyrevelferd, bønder og matproduksjon.

Ulven på rødlista

Ulven omkranses av stor symbolpolitikk og retorikk. Å si at ulven er utrydningstruet medfører et direkte feil utgangspunkt om artens nåværende globale utbredelse. Landegrenser gir et uriktig bilde av en arts bestandsstatus, og IUCN (International Union for Conservation of Nature) advarer mot

svakheten i rødlistesystematikken dersom rødlisting alene gis forvaltningsmessig prioritet. Norge er bedre tjent med en større grad av treffsikker naturforvaltning som fokuserer på våre nasjonale ansvarsarter og egne, truede naturtyper og kulturlandskap.

I tråd med symbolpolitikk er det betimelig å påpeke et historisk perspektiv, hvor bestandsmål for ulv heves for hver gang det nås. Hvor er faggrunnlaget, både det opprinnelige ved fredningen og det nåværende for Stortingsmeldingen, som kan vise til konsekvensutredninger over ulvens effekt på matproduksjon, bygdekultur og trygghet?

Ulv i Norge fører til varig nedbygging av landet

Ulven er svært destruktiv når den angriper, og har stor innvirkning på beitebruk der den oppholder seg. Som resultat er beitenæringen innenfor ulvesonen nærmest utradert, og presset øker på de gjenværende. Ulv i Norge fører således til redusert utnyttelse av beiteressurser, lavere selvforsyning og redusert matproduserende evne. Dette går hånd i hånd med tapte rettigheter til egen eiendom og redusert mulighet for utøvelse av næring.

Ulv bidrar til et svekket grunnlag for næringsdrift i distriktene, ettersom opprettholdelse av bosetting og næringsutøvelse i distrikts-Norge er avhengig av et livskraftig landbruk. Opphør av beitebruk har negative ringvirkninger for samfunn, økonomi og øvrig næring, samtidig som det oppleves en avtakende rekruttering til næringa i regionalt belastede områder. Dette gir i sin tur tap av norsk kultur og norsk identitet.

Situasjonen er kritisk og konflikten økende – bøndene står allerede overfor en etisk drakamp om hvorvidt dyrene bør sendes på utmark. Hvis dette skulle bli tilfelle ville norsk selvforsyningsgrad bikke under 30 %, hvorpå Norge taper sine fortrinn og særegenheter i et globalt landbruk preget av høyt antibiotikaforbruk, høyt smittepress og dårlig dyrevelferd.

NSG sier nei til ulv i norsk natur

... og ja til prioritering og vedlikehold av et bredt biologisk mangfold og matproduksjon i hele landet. Næringa er fullstendig avhengig av utmarksbeitene produksjonen er tuftet på, og vil ikke kunne overleve basert på vilkår hvor rovdirene prioriteres.

Nei til ulv er et kraftig, men svært gjennomtenkt og veloverveid, standpunkt. NSG vurderer Norges ansvarsrolle for ivaretagelse av en globalt stor og formeringsdyktig art som ulven, som liten. Særlig tatt i betraktning vår utkantposisjon, topografi, klima og vekstsesong, speiler dette et verdivalg for framtiden: Hva skal de neste generasjonene spise? Skal vi ha landbruk i hele landet? Ønsker vi bærekraftige distrikt med et mangfold av næringer?

NSG velger sunn, trygg og næringsrik mat basert på god dyrevelferd og norske ressurser. Vi håper Næringskomiteen er enige med oss.

Med hilsen
Norsk Sau og Geit

Tone Våg (s)
styreleder

Lars Erik Wallin (s)
generalsekretær